כי תבוא Ki Tavo

Deuteronomy 26:1-29:8

- אֲשֶׂרֹ יְהֹוָה אֱלֹהֵּיךָ נֹתָן לְּךָ נַחֲלֶה וְיִרְשִׁתָּה וְיָשְׁבְתִּ בְּה: וָהָיָה כִּי־תָבָוֹא אֱל־הָאָרֶץ
- 1 When you enter the land that your God הוהי is giving you as a heritage, and you possess it and settle in it,
- וְהָלָכְתָּ אֶל־הַמַּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶידָ לְשַׂכָּן שִׁמְוֹ שְׁם: אֲשֶׂר תָבִיא מִאַרְצְדָ אֲשֶׂר יִהוָה אֱלֹהִידָ נֹתָן לְדְ וְשַׁמְתְ בַּטְנָא וְלָקחִתְּ מֵרֵאשַית וּ כָּל־פִּרָי הָאָדָמֵה
- you shall take some of every first fruit of the soil, which you harvest from the land that your God הוהי is giving you, put it in a basket and go to the place where your God הוהי will choose to establish the divine name.
- כִּי־בְּאתִיּ אֶל־הָאְרֶץ אֲשֶּׁר נִשְּׁבְּע יְהֹוָה לַאֲבֹתְינוּ לְתֶת לְנוּ: יִהְיֶה בַּיָמִים הָהֶם וְאָמַרְתְּ אֵלִיו הנְּדְתִי הַיוֹם לַיהֹוָה אֱלֹהֶיךְ וּבָאתִּ אֶל־הַכֹּדֵּן אֲשָׁר
- 3 You shall go to the priest in charge at that time and say to him, "I acknowledge this day before your God הוהי that I have entered the land that swore to our fathers to assign us."
- ּוְלָקָח הַכֹּהֶן הַטָּנֶא מִיָּדֶךָ וְהֹנִיחוֹ לִפְנֵי מִזְבָח יְהֹוָה אֱלֹהֶיךָ:
- 4 The priest shall take the basket from your hand and set it down in front of the altar of your God הוהי.
- מְצְרִיְמָה וַיָּגֶר שָׁם בִּמְתַי מְעֵט וְיְהִי־שָׁם לְגָוי גַּדְוֹל עָצְוּם וִרְב: וְעָנִית וְאָמַרְתְּ לִפְנֵי ו יְהוֹה אֱלוֹלֶיךְ אֲרַמִּי אֹבֶד אָבִי וַיָּרֶד
- 5 You*you See note at 12.7. shall then recite as follows before your God הוהי: "My father was a fugitive Aramean. He went down to Egypt with meager numbers and sojourned there; but there he became a great and very populous nation.
- נִיָּרֶעוּ אֹתָנוּ הַמִּצִרִים וַיִּעְנָוּנוּ וַיִּתְנִוּ עְלִינוּ עַבדָה קשָה:
- 6 The Egyptians dealt harshly with us and oppressed us; they imposed heavy labor upon us.
- ַנִישְׂמֶע יְהֹוָהֹ אֶת־קֹלֵנוּ וַיִּרְא אֶת־עָנְיֶנוּ וְאֶת־עֲמִלְנוּ וְאֶת־לַחֲצְנוּ: וַנִּצְעָק אֶל־יְהֹוָה אֱלֹהָי אֲבֹתְינוּ
- 7 We cried to הוהי, the God of our ancestors, and heard our plea and saw our plight, our misery, and our oppression.
- בִּיֶד חֲזָקה וּבַזְרָע נְטוּיָה וּבְמֹרָא נָּדְל וּבְאֹתְוֹת וּבְמֹפְתִים: נִיוֹצִאָנוּ יְהֹנָה מִמִצְרַיִם
- 8 הוהי freed us from Egypt by a mighty hand, by an outstretched arm and awesome power, and by signs and portents,
- הַזֶּה וַיִּתֶּן־לָנוּ אֶת־הָאַרֶץ הַזֹּאת אֶרֶץ זָבְת חִלָּב וּדְבְש: וַיִבאַנוּ אַל־הַמַקוֹם
- 9 bringing us to this place and giving us this land, a land flowing with milk and honey.
- וְהַנַּחְתֹּוֹ לִפְנֵי יְהֹוָה אֱלֹהֶּ'ךְ וְהְשְׂתַחֲוִֹיתְ לִפְנֵי יְהֹוָה אֱלֹהֶיךְ: הָנָה הַבַּאתִי אֶת־רֵאשִית פְרָי הָאֲדָמָה אֲשֶׂר־נָתְתָּה לִּי יְהֹוֶה ועתה
- 10 Wherefore I now bring the first fruits of the soil which You, הוהי, have given me." You shall leave it*it I.e., the basket of v. 4. before your God הוהי and bow low before your God.
- יְהֹוָה אֱלֹהֶיךָ וּלְבִיתְּךָ אַתָּהֹ וְהַלֵּוִי וְהַגֵּר אֲשֶׂר בְּקרְבְּךָ: וִשִּׁמַחִתְּ בְכָל־הַטוֹב אֲשֶׁר נְתַן־לְךָ
- 11 And you shall enjoy, together with the [family of the] Levite and the stranger in your midst, all the bounty that your God הוהי has bestowed upon you and your household.

- 12 When you have set aside in full the tenth part of נְנֶתְהָה לַלַּוֹי לַגֵּרֹ לַיָּתְוֹם וְלָאַלְמְנָּה וְאָכְלְוּ בִשְּעֶּרֶיךְ וְשָׁבֶעוּ: When you have set aside in full the tenth part of your yield—in the third year, the year of the tithe*in the third year, the year of the tithe See
 - 12 When you have set aside in full the tenth part of your yield—in the third year, the year of the tithe*in the third year, the year of the tithe See Deut. 14.28–29. —and have given it to the [family of the] Levite, the stranger, the fatherless, and the widow, that they may eat their fill in your settlements,
- כְּכֶל־מִצְוֹתְךָ אֲשֶׂר צִוִּיתְנִי לְּא־עָבְרְתִּי מִמְצְוֹתְיָךְ וְלְּא שַׁכְחְתִּי: בִּעְרְתִי הַקְּדֶשׁ מִן־הַבַּיִּת וְגַׁם נְתַתִּיו לַלֵּוִי וְלַגֵּר לַיִּתְוֹם וְלָאַלְמֵנָה וִאָמַרִתְ לִפִנֵּי יִהֹוָה אֵלֹתִיךָ
- 13 you*you See note at 12.7. shall declare before your God הוהי: "I have cleared out the consecrated portion from the house; and I have given it to the [family of the] Levite, the stranger, the fatherless, and the widow, just as You commanded me; I have neither transgressed nor neglected any of Your commandments:
- 14 מַמֶנוּ לְמֵת שַׂמַעְתִי בְּקוֹל יְהוֹה אֱלֹהִי עֲשִׁׁיתִי כְּכֵל אֲשֶׁר צִּוִּיתְנִי: לא־אַלַלְתִי בְאנִי מִמֶנוּ וְלֹא־בִעְרְתִי מִמֶנוּ בְּטִמֵא וְלֹא־נִתְתִי
- 14 *Meaning of first part of verse uncertain. I have not eaten of it while in mourning, I have not cleared out any of it while I was impure, and I have not deposited any of it with the dead.*deposited any of it with the dead No part of the tithe may be left as food for the dead. I have obeyed my God; I have done just as You commanded me.
 - נֶתְתָּה לְנוּ כַּאֲשֶׁר נִשְּׂבַּעְתָּ לַאֲבֹתֹינוּ אֶרֶץ זִבְת חִלְב וּדְבְשׁ: מִן־הַשִּׂמִים וּבָרָךְ אֶת־עִמְךָ אֶת־יִשְׁרָאֵל וְאֵת הָאֲדָמָה אֲשְׂר הַשִּׁלִּיפָה מִמְעוֹן קִדְשִׁךְ
- 15 Look down from Your holy abode, from heaven, and bless Your people Israel and the soil You have given us, a land flowing with milk and honey, as You swore to our fathers."
- ּוְאֶת־הַמִּשְׂפָּטֶים וְשָּׁמַרְתָּ וְעָשִּׁיתָּ אוֹתִּם בְּכָל־לְבַבְךְ וּבְכָל־נַפְּשֵׂךָ: הַיָּוֹם הַזֶּה יְהֹוָה אֱלֹהֶיךָ מְצַוְּךְ לַעֲשָׁוֹת אֶת־הַחֻקִים הָאֶלֶה
 - 16 Your God הוהי commands you this day to observe these laws and rules; observe them faithfully with all your heart and soul.
- וְלָלֶכֶת בַּדְרָכִיו וְלִשְׁמִר חֻקִיו וּמִצְוֹתִיו וּמִשְׂפָטִיו וְלִשְׁמִע בְּקְלְוּ: אֶת־יִהוָה הֵאֲמֵרָתְ הַיִּוֹם לְהִיוֹת לְךָ לֵאלֹהִים
 - 17 You have affirmed*affirmed Exact nuance of Heb. he'emarta uncertain. this day that הוהי is your God, in whose ways you will walk, whose laws and commandments and rules you will observe, and whom you will obey.
- 18 הַיּוֹם לִהְיָוֹת לוֹ לְעָם סְגֻלָּה כַּאֲשֶׂר הִבֶּר־לֶּךְ וְלִשְׂמִר כָּל־מִצְוֹתְיו: וַיִהוָה הַאֲמִירָךָ
 - 18 And הוהי has affirmed*affirmed See note at v. 17. this day that you are, as promised, God's treasured people who shall observe all the divine commandments,
- 19 וּלְשָׂם וּלְתִפְּאֶרֶת וְלְהְיֹתְךָ עִם־קדְשׁ לִיהוָה אֱלֹהָיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבְּר: וּלִתתךָ עַלִּיוֹן עַל כַּל־הַגּוֹים אֲשֵׁר עַשָׂה לִתהלָה
 - and that [God] will set you, in fame and renown and glory, high above all the nations that [God] has made; and that you shall be, as promised, a holy people to your God.

- לֵאמֵר שָׁמֹר אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה אֲשָׂר אָנֹכְי מְצַוָּה אֶתְכֶם הַיְוֹם: וַיִּצֵו מִשֵּׁה וָזָקנִי יִשִּׁרָאֵל אֱת־הָעָם
- 1 Moses and the elders of Israel charged the people, saying: Observe all the Instruction that I enjoin upon you this day.

- אַלהֵיךָ נתוָ לָךָ וַהַקמת לֹךָ אַבְנִים גִּדלות ושַׁדת אתם בַשִּיד: והַיָּה בַיום אָשַר תַעברו אַת־הַיַרדָן אַל־הַאַרץ אַשר־יִהוַה
- *Construction of vv. 2–4 is uncertain. As soon as you have crossed the Jordan into the land that your God הוהי is giving you, you shall set up large stones. Coat them with plaster
- ַלְךָ אֶרֶץ זָבָת חָלָב וּדְבַשׁ כַּאֲשֶׂר דּבֶּר יְהוָה אֱלֹהִי־אֲבתִּיךְ לְךְ: בַעָבַרָךָ לִמַען אַשֵּרָ תָבֹא אַל־הָאָרֵץ אַשַר־יִהוָה אֵלהַיךָ ו נתָן וכתבת עליהן את־כל־דברי התורה הזאת
- and inscribe upon them all the words of this Teaching. When you cross over to enter the land that your God הוהי is giving you, a land flowing with milk and honey, as הוהי, the God of your ancestors, promised you—
- אַשֵּׂר אָנכי מִצְוָה אַתכֶם הַיִּום בַהָּר עִיבַל ושַדת אותם בַשִּיד: והָיָה בִעָבַרכֶם אַת־הַיַּרהַן תָּלִימוּ אַת־הָאַבְנִים הָאַלֵה
- upon crossing the Jordan, you shall set up these stones, about which I charge you this day, on Mount Ebal, and coat them with plaster.
- שם מזבח ליהנה אלהיך מזבח אבלים לא־תניף עליהם ברול: וּבַנִית
- There, too, you shall build an altar to your God הוהי, an altar of stones. Do not wield an iron tool over them;
- אֶת־מוְבָּח יְהֹוָה אֱלֹהְיָךְ וְהַעֲלָיתִ עָלָיוֹ עוֹלֹת לַיהֹוָה אֱלֹהֵיךָ: אבנים שלמות תבנה
- you must build the altar of your God הוהי of unhewn*unhewn Lit. "whole." stones. You shall offer on it burnt offerings to your God, הוהי
- ווָבַחתַ שׁלָמִים וִאָכַלִתְ שַם ושַמַחתַ לִפּנֵי יִהוָה אֵלֹהֵיךָ:
- and you shall sacrifice there offerings of well-being and eat them, rejoicing before your הוהי God.
- על־הַאַבַנִים אַת־כַל־הַבַרֵי הַתוֹרָה הַזָּאת בַאַר הִיטַב: וכתבת
- And on those stones you shall inscribe every word of this Teaching most distinctly.
- הַסִכַּת ו ושֹמַע יִשֹׁרָאֵל הַיָּוֹם הַזֵּה נִהְיֵיתְ לִעְם לַיהוָה אֱלֹהִיךְ: וִידַבַּר משֵה והַכהַנִים הַלוִים אֵל כָל־ישׁרָאֵל לֵאמֵר
- Moses and the levitical priests spoke to all Israel, saying: Silence! Hear, O Israel! Today you have become the people of your God הוהי:
- 10 ועשית את־מצותו ואת־חקיו אשר אנכי מצוך היום: ושמעת בקול יהוה אלהיך
- Heed your God הוהי and observe the divine commandments and laws, which I enjoin upon you this day.
 - 11 נִיצָו משה אַת־הָעָם בַיִּוֹם הַהְוֹא לֵאמִר:
- Thereupon Moses charged the people, saying:
- 12 אַת־הַיַּרדָן שמעון ולוי ויהודה ויששכר ויוסף ובניָמן: אַלֵה יַעַמִדוּ לִבָרָךָ אַת־הָעָם עַל־הַר גַּרְזִים בִּעָבַרְכֶם
 - *Construction of vv. 12-13 is uncertain. After you have crossed the Jordan, the following shall stand on Mount Gerizim when the blessing for the people is spoken: Simeon, Levi, Judah, Issachar, Joseph, and Benjamin.
- 13 על־הַקּלָלָה בַּהָר עִיבַל רִאוּבֵן גַד וִאָעוֹר וּזִבוּלָן דָן ונַפַּתְלִי: ואַלֵּה יַעַמִדְוּ
 - And for the curse, the following shall stand on Mount Ebal: Reuben, Gad, Asher, Zebulun, Dan, and Naphtali.

 - ישׂרָאֵל קוֹל רָם: 14 The Levites shall then proclaim in a loud voice to all the people of Israel:
 - מַעֲשֶה יְדֶי חָרָשׁ וְשָׁם בַּסַתֶר וְעָנָוּ כָל־הָעָם וִאָמַרְוּ אַמֵן: אַרור הַאִּישׁ אַשַר יַעשה פַּסֵל ומַסַכַה תועבת יהוָה
- Cursed be any party who makes a sculptured or molten image, abhorred by הוהי, a craftsman's handiwork, and sets it up in secret.—And all the people shall respond, Amen.

- :אָמֶר כָּל־הָעֶם אָמְן אַמְר מַקּלָה אָבְיו וְאָמֵר וְאָמֶר כָּל־הָעֶם אָמְן 16 Cursed be the one who insults father or mother.—And all the people shall say, Amen.
- :אָמֶר כָל־הָעֶם אָמְן אַמְר כַל־הַעֶם אָמְן 17 Cursed be the one who moves a neighbor's landmark.—And all the people shall say, Amen.
- :אָמֶר כָּל־הָעָם אָמֶן אַמְר בַּדְּרֶךְ וְאָמֶר כָּל־הָעָם אָמְן 18 Cursed be the one who misdirects a blind person who is underway.—And all the people shall say, Amen.
-) אָמְר כָּל־הָעְם אָמְן:*)ספק פרשה סתומה בכתר ארם צובה (נְאָמְר כָּל־הָעְם אָמְן:*)ספק פרשה סתומה בכתר ארם צובה (עובה מַשָּבְּט גַּר־יָתְוֹם וְאַלְמָנֶה stranger, the fatherless, and the widow.—And all the people shall say, Amen.
 - (בְּל־הָעְם אָמְן : נְלָּהְ כְּנָף אָבְיו נְאָמְר כָּל־הָעְם אָמְן: 20 Cursed be the [man] who lies with his father's wife, for he has removed his father's garment.*removed his father's garment See note at 23.1. —And all the people shall say, Amen.
 - :אָמֶר כָּל־הָעֶם אָמְן אַמְר כָּל־הָעֶם אָמְן Cursed be the one who lies with any beast.—And all the people shall say, Amen.
 - 22 עם־אָחְתוֹ בַת־אָמִו וְאָמֶר כָּל־הָעָם אָמְן: 22 Cursed be the [man] who lies with his sister, whether daughter of his father or of his mother.—And all the people shall say, Amen.
 - :אָמְר כַּל־הָעָם אָמְן אָמְר כַל־הָעָם אָמְן Cursed be the [man] who lies with his mother-in-law.—And all the people shall say, Amen.
 - :אָלּוּר מַכְה רֵעְהוּ בַּסְתֶר וְאָמָר כִּלֹ־הָעְם אָמְן (Israelite] in secret.—And all the people shall say, Amen.
 - : לקח שחד לְהַכְּוֹת נֶפֶשׁ הַם נָקִי וְאָמָר כִּל־הָעֶם אָמְן: Cursed be the one who accepts a bribe in the case of the murder of the murder of I.e., to acquit the murderer of; others "to slay." an innocent person.—And all the people shall say, Amen.
 - באָ אָמְר בּלְיהָעְם אָמְר כִּל־הָעְם אָמְן (Cursed be whoever will not uphold the terms of אָרוּר אֲשֶׂר לֹא־יָקִים אַמְן: לֹא־יָקִים אָמְן לֹא־יָקִים אָמְן this Teaching and observe them.—And all the people shall say, Amen.

- אָנֹכְי מְצַוְּךָ הַיִּוֹם וּנְתָּנְךָ יְהֹוָה אֱלֹהֶיךָ עֶלְיוֹן עֶל כָּל־גּוֹיֶי הָאָרֶץ: תִשְׂמֵל בְּקוֹל יְהֹוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׂמִר לַעֲשׁוֹת אֶת־כָּל־מִצְוֹתִּיו אֲשֶׁר וְהִיָּה אִם־שַׂמִוֹעַ
- 1 Now, if you obey your God הוהי, to observe faithfully all the divine commandments which I enjoin upon you this day, your God will set you high above all the nations of the earth.
- בָּל־הַבְּרָכְוֹת הָאֶלֶּה וְהִשִּׁיגֻךְ כִּי תִשְׂלֵע בְּקוֹל יְהֹוָה אֱלֹהֶיךְ: וּבָאוּ עָלֶיךָ
- 2 All these blessings shall come upon you and take effect, if you will but heed the word of your God יהוה:
- : בַּרָוּךְ אַתָּה בַּעֻיר וּבַרָוּךְ אַתָּה בַּשַּׂדֶה:
- 3 Blessed shall you be in the city and blessed shall you be in the country.

- וּפְרָי אַדְמַתְךָ וּפְרָי בְהֶמְתְּךֶ שְׂגָר אֲלָפֶיךָ וְעַשְׂתְּרְוֹת צֹאנֶךָ: בִּרָּוֹךְ פְרִי־בִטְנְךָ
- 4 Blessed shall be your issue from the womb, your produce from the soil, and the offspring of your cattle, the calving of your herd and the lambing of your flock.
- בָרְוּךְ טַנְאֲךָ וּמִשֹאַרְתֶּךָ:
- 5 Blessed shall be your basket and your kneading bowl.
- בַרוּך אַתָּה בִבאַדָּ ובַרוּך אַתָּה בִּצְאתְדָ:
- 6 Blessed shall you be in your comings and blessed shall you be in your goings.
- לְפָנֵיךָ בִּדֶּרֶךְ אֶחָדֹ יֵצְאָוּ אֵלֶיךָ וּבְשֹבְעָה דְרָכִים יָנְוּסוּ לְפָנֶיךָ: יִּתֹּן יִהֹוָה אַת־אִיבִּיךָ הַקְמֵים עַלֵּיךָ נִגְפֵּים
- 7 הוהי will put to rout before [your army] the enemies who attack you; they will march out against you by a single road, but flee from you by many*many Lit. "seven." roads.
- וּבְכָל מִשֹלָח יָדֶרָ וּבָרַכְךָ בִּאָּבֶץ אֲשֶׂר־יְהֹנָה אֱלֹהָידָ נֹתָן לְךְ: יצֵו יְהוָה אִתְּךָ אֵת־הַבִּרָכָה בַּאֲסָמֵירָ
- 8 הוהי will ordain blessings for you upon your barns and upon all your undertakings: you will be blessed in the land that your God הוהי giving you.
- ּנְשְׂבְּע־לְךְ כֵּי תִשְׂמֹר אֶת־מִצְוֹתֹ יְהוֹנָה אֱלֹהֶּיִרְ וְהַלַּכְתְ בִּדְּרָכִיו: יְקִימְרָ יְהוֹנָה לוֹ לְעָם קדושׁ כַּאֲשֶׂר
- 9 הוהי will establish you as God's holy people, as was sworn to you, if you keep the commandments of your God הוהי and walk in God's ways.
- 10 וְרָאוֹ כָּל־עַמֵי הָאָרֶץ כֶּי שָם יְהוָה נִקְרָא עָלַיִךְ וְיִרְאוּ מִמֵּךְ:
 - 10 And all the peoples of the earth shall see that 'הוהי's name is proclaimed over you, הוהי's name is proclaimed over you I.e., God provides protection, much as a (typically male) householder does upon formally recognizing someone as part of his household; cf. Isa. 4.1; Jer. 14.9; 2 Sam. 12.28. Cf. note at Deut. 1.31. and they shall stand in fear of you.
- וּבִפְרֶי אַדְמָתֶךְ עָל הָאֲדָמָה אֲשֶּׁר נִשִּׂבְע יְהֹוָה לַאֲבֹתֶיךְ לְתֶת לְךְ: והוֹתְרַדְ יִהֹוָה לִטוֹבָה בִּפִּרִי בִטנְךָ וּבִפְרֵי בִהַמְתְךָ
- 11 הוהי will give you abounding prosperity in your issue from the womb, the offspring of your cattle, and the produce of your soil in the land that הוהי swore to your fathers to assign to you.
- 12 וּלְבָבֵּרְ אֶת כָּל־מַעֲשָׁה יָדְרָ וְהִלְוִּיתֹ גּוֹיְם רַבִּים וְאַתָּה לְא תִלְוֶה: יְהוָה וּ לְךָּ אֶת־אוֹצִרוֹ הַטוֹב אֶת־הַשָּׁמַיִם לָתָת מְטִר־אַרְצְךָ בְּעְתוֹ יִפִּתָּח
 - 12 הוהי will open for you that bounteous store, the heavens, to provide rain for your land in season and to bless all your undertakings. You will be creditor to many nations, but debtor to none.
- וּ יְהֹוָה אֱלֹהֶירָ אֲשֶּׂר אָנֹכִי מְצַוְּרֶ הַיֻּוֹם לִשְׁמִר וְלַצְשִׁוֹת: לְזָלֶב וְהַיִּיתָ רָק לְמַעְלָה וְלָא תִהְיֶה לְמֵטָה כִי־תִשְׁמַע אֶל־מִצְוַת וּנִתְנַךְ יִהֹוָה לִרֹאשׁ וִלָּא
- 13 הוהי will make you the head, not the tail; you will always be at the top and never at the bottom—if only you obey and faithfully observe the commandments of your God הוהי that I enjoin upon you this day,
- 14 הַיֻוֹם יָמֶין וּשִׂמְאוּל לָלֶּכֶת אַחֲרֶי אֱלֹהִים אֲחַרִים לְעָבְדְם: וְלָא תָסוּר מִכָּלִיהַדְּבָרִים אֲשֶׂר אָנֹכִי מְצַנָּה אֶתְכֶם
- 14 and do not deviate to the right or to the left from any of the commandments that I enjoin upon you this day and turn to the worship of other gods.

- to observe אָנֹכִי מצוּרָ הַיָּוֹם וּבָאוּ עָלֵיךָ כַּלְ־הַקּלָלְוֹת הָאָלֵה וֹהְשִׁיגוּרְ: יהוָה אֵלהֵיךָ לִשִׁמִר לַעֲשׁוֹת אֲת־כַּל־מִצוֹתִיו וִחַקּתִיו אֲשֵׁר faithfully all the commandments and laws which והיה אם לא תשמע בקול I enjoin upon you this day, all these curses shall come upon you and take effect: 16 Cursed shall you be in the city and cursed shall אַרְוּר אַתָּה בַּעַיִר אַתָּה בַּעַיִר אַתָּה בַּעַיִר אַתָּה you be in the country. :אָרָוּר טַנְאָדֶ וּמִשֹאַרְתְּךֶ 17 Cursed shall be your basket and your kneading bowl. אָרוּר פּרִי־בטנך וּפּרַי אַדְמַתַךְ שׁגַר אַלְפִּיךְ וַעְשֹׁתְרָת צֹאַנְדְ: 18 Cursed shall be your issue from the womb and your produce from the soil, the calving of your herd and the lambing of your flock. 19 Cursed shall you be in your comings and cursed that אַרָוּר אַתָּה בַּבאַתְרָיִר אַתָּה בַּצַאַתְרָי shall you be in your goings. ַעַר הִשָּׂמֶדְךָ וְעַד־אֲבָדְךָ מַהֵּר מִפְנֶי רְעַ מְעֲלָלֶיךָ אֲשֶׂר עֲזַבְתְנִי: will let loose against you calamity, panic, and frustration in all the enterprises you אַת־הַמָּהוּמָה ואַת־הַמִּגעָרֵת בִּכָל־מִשׁלָח יָדְךָ אַשֶּׁר תַעֲשַׂה ישלח יהנה ובר את־המארה undertake, so that you shall soon be utterly wiped out because of your evildoing in forsaking Me. עָד כַלֹתוּ אָתְךָ מֵעָל הָאַדָּמָה אֲשֵׁר־אַתָּה בָא־שַׂמָה לִרשֹׁתְה: will make pestilence cling to you, until putting an end to you in the land that you are יַדבָק יהוָה בַךָ אַת־הַדַּבֵר entering to possess. 22 ובַדַּלֵּקת ובַחַרחַר ובַחַבב ובַשֹּדָפון ובַיֵּרָקון ורדָפוּדָ עד אַבדַךָ: will strike you with consumption, fever, and יַכַכָה יָהוָה בַשַּׁחֵפֵת ובַקּדְּחַת inflammation,*consumption, fever, and inflammation Exact nature of these afflictions uncertain. with scorching heat and drought, with blight and mildew; they shall hound you until you perish. 23 וְהָיָוּ שָׂמֶיךָ אֲשֶׂר עַל־רֹאשֹֹךְ נְחֻשֹׁת וְהָאָרֶץ אֲשֶׂר־תַחתְיִךְ בַּרְזֵל: The skies above your head shall be copper and the earth under you iron. 24 אֶת־מְעָר אַרְצְךָ אָבָק וְעָפֶּר מוְ־הַשָּׁמַיִם יֵרֶד עָלֶידָ עָד הִשָּׁמְדְךְ: will make the rain of your land dust, and יתן יהוה sand shall drop on you from the sky, until you are wiped out. 25 דְרָכִים תָנַוּס לְפָנֵיו וְהָיֵית לְזְעֲלָה לְכַל מַמְלְכָוֹת הָאָרֶץ: will put you to rout before your enemies; יִתֶּנְךָ יְהֹוָה וּ נִגָּף לִפְנֵי אִיבֶּיף בְּדָרֶךְ אֶחָד תֵצְא אַלִיוֹ וֹבְשַבִעָה you shall march out against them by a single road, but flee from them by many*many Lit. "seven." roads; and you shall become a horror to all the kingdoms of the earth. בבְלַתְרָ לְמָאֲכָּל לְכָל־עָוֹף הַשָּׁמְיִם וּלְבֶהֱמַת הָאָרֶץ וְאָין מַחֲרִיד: 26 Your carcasses shall become food for all the birds of the sky and all the beasts of the earth, וְהָיְתָה with none to frighten them off. 27)ובעפלים(]ובַטַחרִים[ובַגָּרָב וּבַחְרֵס אֲשֵׁר לֹא־תוּכַל לְהֵרָפַא: will strike you with the Egyptian הוהי
 - :יַכְּכָה יְהוֹּה בְּשׁנֵּעְוֹן וּבְעוּרֵוֹן וּבְתִמְהְוֹן לֵבְב: will strike you with madness, blindness, and dismay.*dismay Lit. "numbness of heart."

inflammation,*the Egyptian inflammation See Exod. 9.9–10. with hemorrhoids, boil-scars, and itch, from which you shall never recover.

יַכַלָה יהוָה בשחין מצַרִּים

29 אַת־הַרָכַיךָ וִהָּיִיתָ אַךְ עָשְוּק וִגְוֵוּל כָּל־הַיָּמִים וִאָין מושִיעַ: You shall grope at noon as the blind grope in the ממשש בַצָּהֶרִים כַאֲשוֹר יִמששׁ הַעוַר בָאַפַּלָה וֹלְא תִצְלִיח dark; you shall not prosper in your ventures, but shall be constantly abused and robbed, with none to give help. 30]יִשְׂכָבֶנָה[בְּיִת תִבְנָה וְלֹא־תֵשָׂב בֻּוֹ כָּרֶם תִטָע וְלָא תְחַלְּלֶנוּוּ: If you [a man] pay the bride-price for a wife, אָשָה תאָרֶשׁ וִאָישׁ אַחֵר)ישגלנה(another man shall enjoy her. If you build a house, you shall not live in it. If you plant a vineyard, you shall not harvest it.*If you plant a vineyard ... harvest it Cf. 20.6. מִלְפַנֶּיך וְלָא יִשֹוּב לָךְ צְאנְךָ נְתַנָוֹת לְאיְבֶּיךָ וְאֶין לְךָ מושִׁיעַ: Your ox shall be slaughtered before your eyes, שורך טבות לעיניך ולא תאכל ממנו חמרך נוול but you shall not eat of it; your ass shall be seized in front of you, and it shall not be returned to you; your flock shall be delivered to your enemies, with none to help you. ַלְעָם אַחַר וְעֵינֶיךָ רֹאוֹת וְכַלְוֹת אֲלֵיהֶם כָּל־הַיֻוֹם וְאָין לְאֵל יָדֶךָ: Your sons and daughters shall be delivered to בָנֵיךָ ובִנתֵיךָ נתַנִּים another people, while you look on; and your eyes shall strain for them constantly, but you shall be helpless. יאכל עָם אֲשֶׂר לֹא־יָדֶעָתְ וְהָיִיתְ רָק עָשִׂוּק וְרָצַוּץ כָּל־הַיָּמִים: 33 A people you do not know shall eat up the פַּרִי אַדִמַתְךָּ וִכַל־יִגֵּיעֵךָ produce of your soil and all your gains; you shall be abused and downtrodden continually, נהַיִּית משנע ממראַה עינִיך אַשר תראָה: 34 until you are driven mad by what your eyes behold. ועל־הַשֹּלִים אֲשֵׁר לא־תוּכַל לִהַרָפַא מִכַף רַגַּלְךָ וִעָד קדְקַדְךָ: will afflict you at the knees and thighs with יַכְכָה יהוָה בְשַׁחֵין רָע עַל־הַבַּרְכַיִם a severe inflammation, from which you shall never recover—from the sole of your foot to the crown of your head. ַלא־יָדְעָתָ אַתְּה וַאֲבֹתְיִךְ וְעָבְדְתָ שָׂם אֱלֹהִים אֲחַרִים עֶץ וָאָבֶן: will drive you, and the king you have set יולֵך יהוָה אתרָ ואָת־מַלֹּכַרָ אַשֶּׁר תָקִים עַלִיךָ אֵל־גוּי אַשֶּׁר over you, to a nation unknown to you or your ancestors, where you shall serve other gods, of wood and stone. לשַמָּה למשל ולשנינָה בכל הַעַמִּים אַשר־ינַהגַך יהוָה שַמָה: You shall be a consternation, a proverb, and a וָהָיֵית byword among all the peoples to which הוהי will drive you. 38 זָרַע רָב תוֹצִיא הַשַּׁדָה וּמעָט תַאֱסֹף כֵּי יַחְסַלְנוּ הָאַרְבָּה: Though you take much seed out to the field, you shall gather in little, for the locust shall consume it. תַטַע ועבַדת ויָין לְא־תִשֹתָה ולָא תַאֲגֹר כֵי תֹאכַלְנוּ הַתּלְעָת: Though you plant vineyards and till them, you shall have no wine to drink or store, for the כרמים worm shall devour them. 40 זַיתִים יִהִיוּ לִדָ בַּכָּל־גִּבוּלַךָ וִשַּׂמֵן לָא תְּסוּדְ כֵּי יִשַּׂל זֵיתֵךָ: Though you have olive trees throughout your territory, you shall have no oil for anointment, for your olives shall drop off.

Though you beget sons and daughters, they shall not remain with you, for they shall go into

captivity.

41 בַנִים ובָנות תולִיד ולא־יהיָו לָך כִי יֵלְכוּ בַשֵּבִי:

- :פָל־עֵצְךְ וּפְרָי אַדְמִתְּךְ יְיָרֶשׁ הַצְּלָצְל The cricket shall take over all the trees and produce of your land.
- יב: אַתְּהְהָ הְּהְיֶה לְּאשׁ וְאַתְּה תְּהְיֶה לְזְנְבּוּ הָוּא יַהְיֶה לְּאשׁ וְאַתְּה תְּהְיֶה לְזָנְבּ: 44 they shall be your creditors, but you shall not be theirs; they shall be the head and you the tail.
- אַלְיךָ לְשֹׁמְלֶּרְ מִצְוֹתְיוּ וְחְקּתְיוּ אֲשֶׂר צִּוְּךְ: עְלֶיךְ כָּל־הַקּלְלְוֹת הָאֵלֶה וּרְדָפֿוּךְ וְהְשִׁיגוּוּךְ עָד הְשִּׁמְדְךְ כִּי־לָא All these curses shall befall you; they shall vyou are pursue you and overtake you, until you are wiped out, because you did not heed your God הוהי and keep the commandments and laws that were enjoined upon you.
 - :וְהְיָוּ בְּלֶ לְאִוֹת וּלְמוֹפֶּת וְבְוַרְעָךֶ עִד־עוֹלְם: They shall serve as signs and proofs against you and your offspring for all time.
 - :47 Because you would not serve your God לא־עָבַּדְהָּנָּ אֶת־יְהוֹנָה אֱלֹהֶּיֹךְ בְּשִׁמְחָה וּבְטַוּב לֵבְב מֵרְב כְּל הַחַת אֲשֶׂר in joy and gladness over the abundance of everything,
- יקידן אתך; אָר הְשְׁמִידְוֹ אתְךְ עָד הּשְׁמִידְוֹ אתְךְ עָד הִשְׁמִידְוֹ אתְךְ עָד הִשְׁמִידְוֹ אתְךְ עָד הִשְׁמִידְוֹ אתְךְ; עָד הִשְׁמִידְוֹ אתְךְ, עָד הִשְׁמִידְוֹ אתְרְ, עִד הִשְׁמִידְוֹ אתְרְ, עָד הִשְׁמִידְוֹ אתְרְ, עִד הִשְׁמִידְוֹ אתְרְ, עָד הִשְׁמִידְוֹ אתְרְ, עָד הִשְׁמִידְוֹ אתְרְ, עָד הִשְׁמִידְוֹ אתְרְ, עָד הִשְׁמִידְוֹ אתְרְ, עִד הִעְּב וּבְצָמָא whom הוהי will let loose against you. [God] will put an iron yoke upon your neck until you are wiped out.
 - הוהי של מקעה האַלֶּרֶץ כַּאֲשֶּׁר יִדְאָה הַגָּשֶׁר גֿוי אֲשָׂר לֹא־תִשְּׁמְע לְשׁנְּוֹ will bring a nation against you from afar, important with the end of the earth, which will swoop down like the eagle—a nation whose language you do not understand,
 - בּוֹי עָז פְנִים אֲשֶׂר לֹא־יִשֹא פְנִים לְזִלְן וְנָעַר לְא יִדְן: 50 a ruthless nation, that will show the influential*influential Taking Heb. zaqen as a term of socioeconomic status; trad. "old." See the Dictionary under "elder." no regard and the vulnerable*vulnerable Taking the Heb. term as referring to socioeconomic status; trad. "young." See previous note and the Dictionary under na'ar. no mercy.
- 51 It shall devour the offspring of your cattle and פַּרִי בְהֶמְתְךֶ וּפְרִי־אַדְמַתְךֶ עְּשׁתְרָת צֹאנֶךְ עְדְ הַאֲבִידְוֹ אֹתְךְ:

 אַלֶּר לֹא־יַשְׁאִיר לְּךְ הָּגְּן (עִשְׂתְרָת צֹאנֶדְ עָדְ הַאָבִידְוֹ אֹתְרְ:

 אָלֶל לֹא־יַשְׁאִיר לְּךְ הָּגָן (עִשְׂתְרָת צַאַרְ הַאַבְידְוֹ אֹתְרְ:

 אָלֶל לֹא־יַשְׁאִיר לְּךְ הָגָן (עִשְׁתְרָת צַאַרְ הַאַבְידְוֹ אֹתְרְ:

 אָלֶל לֹא־יַשְׁאִיר לְּךְ הָּגָן (עִשְׁתְרָת צַאַרְרָת בְּרָּתְרְרָת צַאַרְרָת צַאַרְרָת צַאַרְרָת צַאַרְרָת צַאַרְרָת בְּרָּתְרְיִישְׁאִיר לְּרְדָּתְּרְּרָּתְרְיִי אַרְמַתְּרֶּרְיִי אַרְמַתְרְּרָת צַאַרְרָת בַּרְרָת בְּרָּתְרְיִי אַרְמַתְרְּרָת צַּיּרְרָת צִיּבְּתְּרְרָת צַאַרְרָת בַּרְרָת בְּרָרְיַבְּתְּרְרָת בַּרְרָת בְּיִבְּתְּתְרְרָת צַאִּרְרָת בְּרָּרְרָת בְּרָרְיִבְּתְּרְרָת בַּיּרְרָי אַרְתְרָת צַאַרְרָת בַּעְּרִרְיִּרְרְרָּתְרְּרָת בַּרְרָּרְתְּרְרָּתְּרְרָת בַּיּבְּרְרְיבְּרְרְיבִּעְּתְּרְרָת בַּרְרָּתְרְרָּרְרָּתְרְרָת בַּיּבְּרְרְיבְּתְרְרָּרְרָת בְּבִּרְרְיִּתְּרְרְרָּרְרְיִיּבְּרְרְיבְּרְרְרְיִיבְּרְרְרִיבְּרְרְיִיּבְּרְרְיּרְרְרְיִיּבְּרְרְיִיּרְרְיִיּבְּרְרְיּרְרְרְיִּבְּרְרְיִיּבְּרְרְיִיּבְּרְרְיִיּבְּרְרְיִיּבְּרְרְיִיּבְּרְרְיּבְּרְרְיִיּבְּרְיְרְיִיּבְּרְרְיִיּבְּרְיִיּרְיִיּבְיּרְרְיִיּבְיִיּבְיּרְרְיִיּבְיּרְרְיּרְרִיּרְרָּיִיּבְּרְיִיּבְיּרְיִיּרְיִיּבְיּרְרְיִיּבְּיְרְרְיִבְּיְרְרָתְיִבְּיְרְרָּרְבְּיִרְיִיּרְרְיִיּבְיּבְיּרְרְיִישְׁתְּרְרָרְרְיְּרְרְיִּבְּיְרְרְיִבְּיְרְרְיִיּבְיּרְרְרָּרְרְיִיּבְיִיּרְיִישְׁתְּרְרְרְרְיִבְּיְרְרְיִבְּיִיּרְרְיִיּרְרְיּרְרִיּרְרְיִיּבְיּרְרְיִיּבְיּרְרְרְרְרְיִבְּיְרְרְרְיִּרְרְיִיּרְרְיִיּרְרְרְיּרְרְיִיבְיּרְרִירְיִיּבְיּרְרְרְיְרְרְרְרְרְרְרְרְיִבְּיְרְרְרְיִבְּיִיּבְיּרְרְיִיּרְרְרְיִיּרְרְרְרִיּרְרְרְרְיּרְרְיִיּרְרְיְרְיּרְרְרְרְיִיּבְיּרְרְיִיּרְיּ
- ול קֹרָלְ בְּכְלִ־אַרְצְרָ אֲשֶׂר נָתְן יְהוָּה אֱלֹהֶיךָ לְךְּ בְּלָל־אַרְצְרָ אֲשֶׂר נָתְן יְהוָּה אֱלֹהֶיךָ לְךְ:

 It shall shut you up in all your towns throughout your land until every mighty, towering wall in which you trust has come down. And when you are shut up in all your towns throughout your land that your God הוהי has assigned to you,

- יצִיק לְּךָ אִיבְרָ: אַשֶּׁר יָתוֹיָה אֱלֹהַיִּךְ בִּמְצוֹר וּבְמַצוֹר וּבְמַצוֹר אַשֵּׁר־יִצִיק לְּךָ אִיבְרָ: 53 you shall eat your own issue, the flesh of your ואכלת פרי־בטנך בשר בניך ובנתיך
 - sons and daughters that your God הוהי has assigned to you, because of the desperate straits to which your enemy shall reduce you.
 - :מאָד תַלַע עִינָוֹ בְאָחִיוֹ וּבְאָשֶׁת חֵיקוֹ וּבְיָתֵר בָּנָיו אֲשֵׂר יוֹתִיר: הָאִישׁ הָרָךָ בַּךָּ וִהֵעְנְג
 - The householder*householder See the first note at 1.31. who is most tender and fastidious among you shall be too mean to his brother and the wife of his bosom and the children he has spared
 - ַכֶל בְמָצור ובְמָצוק אֲשֶׂר יָצְיק לְךָ איבְךָ בְכָל־שִעְרֶיךָ: מֹתָת וֹ לִאַחָד מֵהַם מִבִּשִר בַנִיוֹ אֲשֵׁר יֹאֹכֵל מִבִּלִי הְשִׁאִיר־לְוֹ
 - to share with any of them the flesh of the children that he eats, because he has nothing else left as a result of the desperate straits to which your enemy shall reduce you in all your towns.
 - מַהתְעַנָג וּמֵלֶךְ תַּרָע עֵינָהֹ בְּאֲישׁ חֵילָה וּבִבְנָה וּבְבתָה: הָרַכָּה בַךָּ וִהָעַנָנָּה אֲשֵׂר לְא־נִסִתָה כַף־רַגַלָה הַצַג עַל־הָאָרֵץ
- 56 And she who is most tender and dainty among you, so tender and dainty that she would never venture to set a foot on the ground, shall begrudge the husband of her bosom, and her son and her daughter,
- ַבְחֹסֶר־כִּל בַּסָתֶר בְּמַצוֹר וּבְמַצוֹר אֲשֶׂר יָצְיק לְךָ אִיבְךָ בִשְּעָרֶיךְ: וְבַשֹּלִיָתָה הַיוֹצֶת ו מַבֶּין רַגְלֵיה וּבְבַנֵּיה אֲשֶׁר תֵלֶד כִי־תאכלֶם
- the afterbirth that issues from between her legs and the babies she bears; she shall eat them secretly, because of utter want, in the desperate straits to which your enemy shall reduce you in your towns.
- 58 הַזָּה לִּיִרִאָּה אֵת־הַשַּׁם הַנִּכבְּד וִהַנּוֹרָאֹ הַזֵּה אֵת יִהוָה אֵלֹהִיךָ: תשַׂמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־דִּבְרֵיּ הַתּוֹרָה הַוֹּאת הַכְּתְבִים בַּסְפֶּר אם־לא
 - If you fail to observe faithfully all the terms of this Teaching that are written in this book, to reverence this honored and awesome Name, your God הוהי,
- -59 ואת מַכָּוֹת זַרעָךָ מַכָּוֹת גִּדלֹת וֹנָאֲמַנֹוֹת וָחֲלָיִם רָעִים וֹנָאֲמַנִים: והפלא יהוה את־מכתך
 - will inflict extraordinary plagues upon you and your offspring, strange and lasting plagues, malignant and chronic diseases—
- 60 והשיב בך את כל מדנה מצלים אשר יגרת מפניהם ודבקו בך:
 - bringing back upon you all the sicknesses of Egypt that you dreaded so, and they shall cling to you.
 - 61 לָא כָתוּב בְּסֶפֶּר הַתוֹרָה הַזָּאת יַעְלָם יְהוָהֹ עָלֶיךָ עָד הִשָּׁמְדְךְ: גָם כָל־חֶלִי וְכָל־מַלָּה אֲשֵׁרְ
 - Moreover, הוהי will bring upon you all the other diseases and plagues that are not mentioned in this book of Teaching, until you are wiped out.
- וִנִשׂאַרִתֵּם בִּמִתֵי מִעָּט תַחַת אֲשֵׂר
- הַיִּיתֶם כְּכוֹכְבַי הַשָּׁמִיִם לְרֵב כִּי־לָא שַּׁמַעַתְ בַּקוֹל יִהוָה אֵלֹהֵיךְ: 62 You shall be left a scant few, after having been as numerous as the stars in the skies, because you did not heed the command of your God הוהי.
 - 63 אַתְכָם וִנְסַחִתֵם מֵעָל הָאַדָּמָה אֲשֵׂר־אַתָּה בָא־שַׂמָה לִרְשִׁתְּה: אַתכַם כָן יָשִישׁ יִהוָהֹ עַלֵיכֵם לִהַאַבֵיד אַתכַם וּלִהַשִּמִיד וָהָיָּה כַאֲשֵר־שִׁשׁ יהוָה עַלִיכָם לְהֵיטִיב אַתְכַם וּלְהַרְבְּוֹת
 - And as הוהי once delighted in making you prosperous and many, so will הוהי now delight in causing you to perish and in wiping you out; you shall be torn from the land that you are about to enter and possess.

- הוהי שם אֱלֹהְים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא־יָדְעְתִּ אַתְּה וַאֲבֹתֶיךְ עְץְ וָאְבֶן: will scatter you among all the peoples from one end of the earth to the other, and there you shall serve other gods, wood and stone, whom
 - אההי will scatter you among all the peoples from one end of the earth to the other, and there you shall serve other gods, wood and stone, whom neither you nor your ancestors have experienced.*whom neither you nor your ancestors have experienced See note at 11.28.
- לְכַף־רַגִּלֶּךְ וְנָתַוְּ יְהֹוָה לְךָ שָם לֶב רַגִּוֹ וְכַלְיִוֹן עִינָיִם וְדַאֲבְוֹן נְפֶשׁ: וּבַגוֹיִם הָחֵם לָא תַרְגִּיע וַלֹא־יִהיֵה מַנְוֹת
- S5 Yet even among those nations you shall find no peace, nor shall your foot find a place to rest. אוהי will give you there an anguished heart and eyes that pine and a despondent spirit.
- ַחַנֶּיךָ תְּלָאָים לְּךָ מִנְּגֶד וּפְּחַדְתָּ לְיְלָה וְיוֹמָם וְלָא תַאֲמִין בְּחַנֶּיךָ: וָהֵיִּוּ
- 66 The life you face shall be precarious; you shall be in terror, night and day, with no assurance of survival.
- בָּקָר מִפְּחַד לְבָבְךָ אֲשֶׂר תִּפְּחָד וּמִמַרְאָה עִינֶיךְ אֲשֶׂר תִּרְאָה: בַּבָּקר תֹאמֵר מִי־יִתְּן עֶרֶב וּבְעָרֶב תֹאמֵר מִי־יִתְּן
- 67 In the morning you shall say, "If only it were evening!" and in the evening you shall say, "If only it were morning!"—because of what your heart shall dread and your eyes shall see.
- וְהִתְמַכַּרְתֶּׁם שָׁם לְאִיְבֶיךָ לַעֲבַדִּים וְלִשְׂפְּחֻוֹת וְאָין קֹנֶה: ו מִצְרַיִּם בָּאֲנִיוֹת בַּהֶּרֶךְ אֲשֶׂר אָמַרְתִּי לְךָ לֹא־תֹסְיף עוֹד לִרְאֹתְה וַהֵשִּיבַךָּ יִהוָה
 - 68 הוהי will send you back to Egypt in galleys, by a route which I told you you should not see again. There you shall offer yourselves for sale to your enemies as male and female slaves, but none will buy.
 - יִשְׂרָאֶל בְּאֶרֶץ מוֹאֶב מִלְבָד הַבְּלִית אֲשֶׁר־כָּרָת אִתָּם בְּחֹרֶב: אֵּלֶה דִבְרֵי הַבִּלִית אֲשֵׁר־צִוָּה יִהוָה אֵת־משַׁה לִכְרֶת אֵת־בַּנֵי
- 1 *This verse constitutes 29.1 in some editions.

 These are the terms of the covenant which הוהי commanded Moses to conclude with the Israelites in the land of Moab, in addition to the covenant which was made with them at Horeb.

- יְהֹוָה לְעִינֵיכֶםْ בְּאֶרֶץ מִצְלַיִם לְפַרְעָה וּלְכָל־עֲבָדִיו וּלְכָל־אַרְצְוֹ: אֶל־כַל־יִשֹׂרָאָל וַיִּאמֶר אֲלַהַם אָתָּם רְאִיתֶם אָת כָּל־אֲשֶׁר עשָׁה וַיִּקרָא משָׂה
- 1 Moses summoned all Israel and said to them: You have seen all that הוהי did before your very eyes in the land of Egypt, to Pharaoh and to all his courtiers and to his whole country:
- הַגְּרֹלֹת אֲשֶׂר רָאָוּ עֵינֵיךָ הָאֹתְת וְהַמֹפְתֶים הַגְּרֹלִים הָהֶם: הַמַסוֹת
- 2 the wondrous feats that you saw with your own eyes, those prodigious signs and marvels.
- לֶכֶם לֵבַ לָדַעַת וְעֵינָיִם לִרְאָוֹת וְאָזְנָיִם לִשְּׁמֻעַ עָד הַיְּוֹם הַזָּה: ולא־נַתן יָהוַה
- 3 Yet to this day הוהי has not given you a mind to understand or eyes to see or ears to hear.
- לְא־בַלְוּ שַׂלְמְתֵיכֶם מַעֲלֵיכֶם וְנַעַלְךָ לְא־בַלְתָה מֵעָל רַגְלְךָ: וָאוֹלְךָ אֶתְכֶם אַרְבַּעָים שַׁנָה בַּמִּדְבֵּר
- 4 I led you through the wilderness forty years; the clothes on your back did not wear out, nor did the sandals on your feet;
- ּוֹרָיִן וְשֵׂכָר לָא שֹׁתִיתֵּם לְמַׁעַן תְּדְעוֹּ כִּי אֲנִי יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם: לַחָם לָא אֲכַלִתֵּם
- 5 you had no bread to eat and no wine or other intoxicant to drink—that you might know that I am your God.

- סִיתִוֹ מֶלֶדְ־חֶשֶׁבּוֹן וְעוֹג מֶלֶדְ־הַבָּשָׁן לִקרָאתְנוּ לַמִּלְחָמָה וַנַּכְּם: וַתָּבָאוֹ אֶלִיהַמִּקוֹם הַזְּה וַיִּצְא
- 6 When you reached this place, King Sihon of Heshbon and King Og of Bashan came out to engage us in battle, but we defeated them.
- אֶת־אַרְצָּם וַנִּתְנָה לְנַחֲלָה לָראוּבֵנִי וְלַנִּדֵי וְלַחֲצִי שֶׁבֶט הְמְנַשִּׂי: וַנָּקָח
- 7 We took their land and gave it to the Reubenites, the Gadites, and the half-tribe of Manasseh as their heritage.
- הַזֹּאת וַעֲשִׂיתֶם אֹתֶם לְמַעַן תַשִּׂבִּילוּ אֶת כָּל־אֲשָׂר תַּעֲשִׂוּן: וּשִׂמַרְתָּם אֶת־הַבְרֵי הַבְּרֵית
- 8 Therefore observe faithfully all the terms of this covenant, that you may succeed in all that you undertake.